

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘE

Drazí a potřební

Český trh právních služeb zřejmě nepotkají tak velké otřesy jako v USA a Velké Británii

EKONOMICKÁ RECESE

Advokátní služby, přinejmenším ve Spojených státech amerických a Velké Británii, zažívají v důsledku finanční krize krušnější časy. Řada velkých západních kanceláří byla nucena reagovat hlavně na pokles fúzí, akvizic, finančních i nemovitostních transakcí a na letošní rok ohlásila úsporné programy. Ty většinou spočívají ve zmrazení zisků advokátů, jejich propouštění, celkovém přehodnocení chodu a zaměření kanceláří a střízlivých odhadech příjmů na letošní rok. Mezi těmi, kdo v nedávné době ohlásili propouštění, je například světově rozšířená kancelář Clifford Chance. Mělo by ji opustit hned osmdesát právníků ze zhruba osmi stovek, které pracují v londýnské pobočce.

SELEKTIVNÍ DOPAD

Nabízí se tedy otázka, jak ovlivní současná finanční krize velké a střední advokátní kanceláře v České republice. Advokáti oslovení týdeníkem EURO se většinou shodují, že ani oni nezůstanou vůči důsledkům krize imunní. Až na výjimky se ale nedomnívají, že by místní advokátní trh čekaly letos podobně silné otřesy jako třeba ve Velké Británii. Účinek na konkrétní kancelář bude záviset především na tom, na jaké oblasti se zaměřuje a z kterého sektoru pocházejí její klienti. O ploš-

ných dopadech nelze mluvit a snaha odhadnout rozsah možných potíží má podle některých z nich blízko k věštění z křišťálové koule. „Dopad nikdo neví, a pokud se tak někdo tváří, je génius, anebo lhář. Ale spíš to druhé. V ČR je deset tisíc advokátů, kolik jich je v rámci EU, nebo dokonce světa zasaženého krizí, nikdo neví, ač spočítat by se to dalo. Nejspíš to bude v řádu milionů,“ odhaduje advokát Tomáš Sokol. I on zastává názor, že závisí především na typu práce, kterou jednotliví advokáti nebo kanceláře vykonávají. „Ne moc toho pocítí advokát, který převážně žije z obhajob ex offo, protože pokud jde o páchaní trestných činů a z toho plynoucí potřebu nutné obhajoby, krize nehrozí.“ Karel Muzikář, řídicí partner Weil, Gotshal & Manges, se domnívá, že zásadní výhodu budou mít kanceláře s širokým portfoliem klientů, jimž poskytují poradenství v mnoha právních odvětvích. „Je přirozené, že kanceláře, které se orientovaly pouze na určitou úzkou oblast například finančního nebo bankovního práva či nemovitostí, budou vystaveny krizi podstatně víc a budou muset s největší pravděpodobností snižovat stavy svých pracovníků.“

UTLUMENÉ FÚZE A AKVIZICE

V podstatě unisono panuje shoda v tom, že ne příliš růžové časy nastaly v odvětví fúzí a akvi-

Dopad krize nikdo nezná, a pokud se tak tváří, je génius, anebo lhář, říká Tomáš Sokol

Advokát, který žije z obhajob ex offo, problémy prakticky nepocítí, míní Karel Muzikář

zic, stejně jako bankovního a nemovitostního práva. Růst objemu práce lze ale podle oslovených advokátů čekat v oblasti pracovního práva, insolvenčního řízení a litigací, tedy rozhodčích a soudních sporů. Na druhé straně ani zvýšená aktivita na poli insolvence a litigací nedokáže podle řady z nich vyvážit pokles královských příjmů, které kancelářím poskytovalo právě poradenství při fúzích a akvizicích. „Je pravda, že tyto oblasti jsou, co se týče nákladů pro klienty a strukturace pro naše právníky, postaveny jinak. U velkých fúzí a akvizic je rovnoměrně vytížen velký tým právníků, od juniorů až po partnery. V jiných oblastech je delegovatelnost mnohem obtížnější, říká Daniel Weinhold, partner advokátní kanceláře Weinhold Legal. A doplňuje: „My samozřejmě předpokládáme, že zpomalení u transakcí je dočasné, i když nikdo neví, na jak dlouho.“ Čeho by se krize nemusela příliš dotknout? „Jako velmi zajímavý segment na trhu vnímáme zemědělství. Lidé budou jíst pořád, budoucnost mají také třeba biopaliva. I zemědělské podniky samozřejmě mají problémy, na krizi se ale podle nás dívají spíše zpozvolá,“ domnívá se Jan Šafránek z kanceláře Sabolová & Co. Jako další zajímavé obory jsou v současné době označovány obecně veřejný sektor, energetika, chemický průmysl, farmacie a – možná překvapivě – imigrační právo.

ČAS NA PŘESKUPENÍ TÝMŮ

Pokud jde o očekávané příjmy v letošním roce, české kanceláře jsou v drtivé většině ve svých vyjádřeních opatrné. Pokud se vůbec pustí do spekulací, nepřipouštějí zásadní propad. „V České republice očekáváme podobné finanční výsledky jako v předchozím roce, ovšem v trochu odlišné struktuře,“ uvedl za advokátní kancelář Lovells Miroslav Dubovský. Zhruba stejný hospodářský výsledek jako loni očekávají také Erwin Hanslik a Ivan Rada z advokátní kanceláře e/n/w/c. Někteří dokonce očekávají mírný vzestup v rádech jednotek procent. Třebaže v USA a Velké Británii jsou současné problémy na advokátním trhu spojeny se zvýšenou mírou propouštění, oslovení advokáti se až na výjimky nedomnívají, že turbulence podobného rozsahu hrozí i u nás. Plánované propouštění v letošním roce zapříčiněné krizí svorně odmítají. Někteří pouze konstatují, že se v současné době

ADVOKÁTNÍ ŽERTÍK

To, že krize pro právníky v USA bude nejspíš opravdu zlá, nedávno zjistil jeden mladý advokát z New Yorku. Na webových stránkách Craigslist podal s legrací inzerát, o němž se domníval, že z něho ironie kouká na sto honů. K jeho úžasu mu ale přišla zhruba stovka odpovědí, řada z nich míněná zcela seriózně. Jak informoval server abovethelaw.com, advokát v textu hledal jménem dvacetičlenné advokátní kanceláře nového kolegu. Detaily této „velkolepé příležitosti“ byly následující: roční plat 30 tisíc dolarů (tedy něco přes 50 tisíc korun měsíčně, což je však pro zadlužené absolventy práv v USA částka spíš mizivá), dvanáctihodinová pracovní doba šest dní v týdnu, týden dovolené za rok a tři dny nemocenské. Zmíněnou týdenní

dovolenou by si adept mohl vybrat pouze během ledna nebo února. Nový člen týmu by sice navíc neměl sjednané zdravotní pojištění, kancelář se ale chlubila přítomností studenta druhého ročníku medicíny na pracovišti, který by případně indispozice řešil. O Vánocích a na Den díkůvzdání, což byly ze strany kanceláře jediné uznávané svátky, by byla vyžadována pouze půldenní přítomnost v práci. Řada odpovědí, jež advokát obdržel, se chtěla pouze ujistit, že celá věc je vtip. Další uvažovali podobně, pro všechny případy ale připojili své životopisy. Více než deset respondentů pak reagovalo zcela vážně, údajně včetně jednoho absolventa Pensylvánské univerzity, která patří mezi instituce prestižní Ivy League.

Český trh byl lehce předimenzovaný přítomností anglosaských kanceláří, soudí Ondřej Peterka

Předpokládáme, že zpomalení u fúzí a akvizic je dočasné, věří Daniel Weinhold

nebudou pouštět do přijímání nových zaměstnanců. Řada z nich navíc vnímá současnou nestabilní situaci jako novou příležitost, kterou hodlá využít k přijímání nových právníků, popřípadě otevírání nových poboček. „Kanceláře tady nejsou z větší části tak veliké, aby měly velký prostor na propouštění. My jsme se záměrně udržovali ve velikosti, která je už teď relativně menší, a k personálním změnám se rozhodně nechystáme. Naopak, začátkem roku jsme jmenovali dvě nové evropské partnerky,“ tvrdí Vladimíra Papírník z advokátní kanceláře Squire, Sanders & Dempsey. „Naše kancelář očekává snížení dosavadního rychlého růstu počtu právníků a obrátu firmy na plánovaných deset až dvanáct procent pro následující rok. Jako asi každá firma v krizi se budeme muset rozloučit s pěti až sedmi procenty nejméně výkonných zaměstnanců. Nebudeme ale propouštět proto, že bychom pro ně neměli práci, ale protože se na trhu objeví volní a zajímaví lidé, kteří mají zájem pracovat v naší kanceláři a kteří pro nás mohou být velkým přínosem. Budeme se snažit z té situace vytěžit maximum a zajímavé právníky zaměstnat,“ říká naopak Jaroslav Havel z kanceláře Havel & Holásek. Partner kanceláře Clifford Chance v České republice David Koláček odmítl možnost, že by se pražská pobočka chystala k redukci zaměstnanců jako v Londýně.

„Podobné kroky, které byly provedeny v naší londýnské kanceláři, nejsou v naší pražské kanceláři plánovány. Jsme naopak přesvědčeni, že máme vhodný počet právníků, který nám umožňuje udržovat správnou míru pracovní vytíženosti.“

ZLEPŠENÍ SNAD NA PODZIM

V souvislosti s možnou krizí poměrně často zaznívá slovo „očista“. Podle některých názorů totiž český advokátní trh není – podobně jako v Rakousku nebo Švýcarsku – příliš stavěný na velké kanceláře o mnoha desítkách právníků. Někteří se proto domnívají, že případná redukce na trhu nebude ani tak drastickým jevem, jako spíše návratem do odpovídajících proporcí. „Je

pravdou, že český trh byl lehce předimenzovaný přítomností anglosaských kanceláří, která byla historicky daná privatizacemi v 90. letech. Na druhé straně větší přítomnost právníků v Praze má své geografické opodstatnění. Praha je trochu branou do východní Evropy, je tu potenciál regionální práce, což nás odlišuje od zemí jako Maďarsko. Proto si myslím, že tu určitý potenciál pro velké české kanceláře je. Ten proces je nepochybně zdravý a vytváří větší tlak na kvalitu za stejnou nebo nižší cenu,“ soudí Ondřej Peterka, řídící partner kanceláře Peterka & Partners. Slovy jednoho z dalších advokátů – napříště už nebudou pouze drazí právníci procházející se po městě. Změní se v drahé právníky, kteří jsou k něčemu potřební. Jak ale Peterka dodává, krizi by považoval za prospěšnou ještě kvůli jedné věci: „Končí období, kdy někteří mladí právníci mohli mít tendenci si myslet, že jsou nenahraditelní, a mohli lehce ‚vydírat‘ své zaměstnavatele.“ Někteří přecházeli za vyšším výdělkem z českých kanceláří do anglosaských, což Peterka považoval za krátkodobou perspektivu. „Trošku teď dochází na má slova. Anglosaský svět je tvrdý v tom, že pokud mají práci, tak své lidi dobře zaplatí. Pokud ne, tak je vyhodí, protože je nepotřebují. Je to férové a legitimní a je to trošku jiný přístup, než máme my,“ vysvětluje rozdíl.

Za jak dlouho by se mohla situace pro advokáty zlepšit? V tom se naopak názory rozcházejí. Optimisté nesměle hovoří o letošním podzimu, pesimisté nejdříve o příštím roku. Podle jiných je navíc otázkou, zda se trh v budoucnosti skutečně navrátí do předkrizových proporcí. Petr Michal, partner advokátní kanceláře Císař, Češka, Smutný a spol., k tomu poznamenává: „Kdo ekonomiku sledoval trochu zblízka, tak ví, že jsme se blížili k nějaké dolní fázi hospodářského cyklu. Na druhé straně krize vznikla v momentě, kdy se řeklo, že je tady. Nikoli že by vznikla a až pak se pojmenovala. Stejně tak také odejde.“

EVA JAREŠOVÁ (eva.jaresova@enro.cz)

FAKTA

- Advokátem může být v ČR jen osoba zapsaná v seznamu vedeném Českou advokátní komorou (ČAK).
- Na seznamu advokátů ČAK je zapsáno zhruba 8200 osob.
- Komora eviduje také přibližně 2600 koncipientů, tedy právníků, kteří se připravují na výkon advokacie.